

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sn Fuat OKTAY tarafından cevaplandırılmasını arz ederim. 10.09.2019

M. B.

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul Milletvekili

7156 sayılı 2019 Yılı Merkezi Bütçe Kanununun "Gider" başlıklı 1. maddesi;

MADDE 1 – (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 949.025.615.000 Türk lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 73.771.848.000 Türk lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 6.536.982.000 Türk lirası, ödenek verilmiştir."

"Gelir ve Finansman" başlıklı 2. maddesi;

MADDE 2 –

(1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 867.296.403.000 Türk lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 11.179.800.000 Türk lirası öz gelir, 63.704.956.000 Türk lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 74.884.756.000 Türk lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 6.420.391.000 Türk lirası öz gelir, 116.591.000 Türk lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 6.536.982.000 Türk lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 80.250.000 Türk lirası olarak tahmin edilmiştir."

"Denge" başlıklı 3. maddesi;

MADDE 3 – (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır."

hükmünü içermektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesinde ise;

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti

Madde 5- Malî yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanlığı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir. Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

hükmü yer almaktadır..

Söz konusu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu durum 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun gerekçesinde de yer almaktadır.¹

Bu maddelere göre borçlanma limitinin 2019 yılı için hesaplanması:

Giderler.....949.025.615.000,00 TL.

Gelirler.....867.296.403.000,00 TL.

Fark..... 81.729.212.000,00 TL.

4749 sayılı Kanunda belirtilen ilave limit artırımları (% 5+%5) dikkate alındığında bu tutar üst limit olarak; 90.106.456.230,00 TL'ye ulaşmaktadır.

¹ 4749 sayılı kanunun 5.maddesinin gerekçesi: Madde 5. - Malî yıl içerisinde yapılacak net borçlanma tutarı bütçe kanunlarına göre belirlenir. Madde ile, bütçe kanunlarında belirtilen ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı kadar net borçlanma limitinin yıl içerisinde en fazla % 5 oranında artırılabilmesi ve malî yıl içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar çerçevesinde ek ödenek alınması koşuluyla özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı hariç, bu limitin ek bütçe kanunlarıyla değiştirilemeyeceği hükmüne bağlanmıştır. Ancak, özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı için ek ödenek alınması ve doğal afetler ile ağır ekonomik kriz halinde borçlanma limiti ek bütçe kanunuyla artırılabilir. Öte yandan, malî yıl içerisinde, ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı, ilgili yıl bütçe kanunlarında belirlenecek limitle sınırlandırılmış olup bu ihraçlar net borçlanma limitinin dışında tutulmuştur.

Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu Borç Yönetimi Raporunun Ağustos sayısındaki Genel Bütçe Finansmanı Tablosunda yer alan rakamlara göre Temmuz 2019 sonu itibarıyla net borçlanma tutarının 99.499.000.000,00 TL olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 06.09.2019 tarihinde web sitesinde yayımlanan Hazine Nakit Gerçekleşmeleri Tablosuna göre Ağustos 2019 sonu itibarıyla Net Borçlanma Tutarı 104.006.000.000,00 Türk Lirasına ulaşmış bulunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “ Merkezi Yönetim Bütçesinin Görüşülmesi” başlıklı 19. maddesi;

“Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

*Madde 19- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır. Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır. Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir. **Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeleyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.**”*

hükmünü içermektedir.

Bu tespitlerden hareketle;

1-2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla verilmiş bulunan toplam 90.106.456.230,00 TL'lik yasal borçlanma limitinin Ağustos 2019 ayı sonu itibarı ile 13.889.543.770,00 TL aşılması hususunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

2-Bu durum borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetkinin; bütçenin gider - gelir tahminleri ve borçlanma rakamı ile ilişkilendirilmesini tamamen ortadan kaldırması anlamına gelmemekte midir?

3-Yürütme organına Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kanunla verilmiş bulunan borçlanma yetkisinin aşımının nedeni nedir?

4-Mali disiplini de tamamen ortadan kaldıran bu yasal limit üstü borçlanma aynı zamanda bir nevi hukuksuzluk, kural tanımama anlamına gelmemekte midir?

5- 4749 sayılı Kanunun 5. Maddesinin ikinci fıkrasında borçlanma limitinin yasal üst sınır olarak öngörülen 90.106.456.230,00 TL'ye kadar artırılması ile ilgili olarak öngörülen yasal prosedür uygulanmış mıdır? Bu konuda düzenlenen herhangi bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi mevcut mudur?

6-İlave borçlanma ihtiyacının T.B.M.M.'ye sunulması gerekli bulunan "Ek bütçe Tasarısı" yöntemi ile giderilmesini neden düşünmediniz? Bu durum "bütçe hakkı"nın T.B.M.M.'nin elinden alınması anlamına gelmemekte midir?

7- 2019 yılı içerisinde yasal borçlanma limitini aşan 13.889.543.770,00 TL.'lik borçlanma dolayısıyla ek borçlanma yetkisi verilmesi için "Ek bütçe" yasa teklifinin görüşülmesi amacıyla T.B.M.M.'ni hemen olağanüstü toplantıya çağırmayı düşünüyor musunuz?

8-Borçlanma limitinin aşılması ile ilgili tasarruf Anayasanın 2, 87, 160. maddelerinde yer alan hükümlere aykırılık taşımamakta mıdır?